

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 2. De Probatione per alia media secundum Juris dispositionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

femel, vel bis facta sit; videtur ergo rectius exigi, factas esse plures, quam tantum duas; Sic Menoch. de arbitr. casu 2. Farinac. in praxi crim. q. 47. n. 112. & alii.

3331 Ad 2. R. ut illud *immemoriale* probetur, non requiri, quod in eius probatione per scripturam v. g. in ea fiat mentio tituli (Foundationis, Constructionis &c.) ex quo fecerint multiplicatas presentationes; nam ex immemoriali tempore praesumitur; nec etiam, quod probetur initium praesentationum; Sed solum *immemorialitas*, seu quod non sit memoria in contrarium; unde si per scripturas probari possit per centum, & plures annos praesentationes constanter factas a talibus privatis, indirecte saltem sufficienter probata erit immemorialitas; nam sic saltem tacite innuitur non esse memoriam in contrarium; qualiter censetur probata, si testes, saltem quadragenarii deponant, a tempore quo ipsi vivunt, usque ad tempus motae litis, continuatas esse praesentationes ab istis, insuperque a suis majoribus se accepisse, etiam anteceder sic ab iisdem practicum esse, modo non constet principium fuisse vitiosum, & usum illum, & exercitium praesentandi nullo titulo; ubi enim constaret de nullitate tituli, cadit praesumptio instituendi etiam pro temporis immemorialitate. V. Covar. ad reg. possessor. p. 2. §. 3. n. 7. & alii apud Barbol. in Trid. Sess. 25. de Reform. c. 9. n. 16.

§. 2.

De Probatione per alia media secundum juris dispositionem.

3332 **P**ost primum modum, quo privati probare possunt titulum Patronatus ex foundatione, constructione vel dotatione Ecclesiae, qui fit per authenticum documentum, ut exposuimus §. praeced. subjungit Concilium haec verba: *Et aliis de jure requisitis ostendi*; quo innuitur, a privatis (prout nimirum privatus quis dicitur relate ad Magnates, & Communitates, ut colligitur ex textu in n. 3325.) titulum Patronatus ex illis tribus capitibus, vel uno eorum sibi competentem, probari posse etiam

omnibus illis modis, quibus alias probatio recipitur a jure. Multis igitur modis probatio a personis privatis, & in quas usurpationis praesumptio non cadit, probari potest ille titulus; cum, ut ostendunt citata Concilii verba, in illis quoad hujusmodi probationem nihil alteraverit, ut tradit Barbof. cit. n. 21. cum aliis affirmantibus, id saepius a Rota dictum esse.

In jure autem probatio tituli sibi 3333 competentis ad aliquem actum sufficiens foret fama concurrente longissima possessione; nam talem probationem auctores communitet censent aequivalere probationi immemoriali, quae titulum infert, ex c. *super quibusdam* de verbor. significat. l. *hoc jure §. ductus aquae. ff. de aqua quotid. & astiva*. Sic Felin. in c. *causam col. 3. de praescription. Covarr. reg. possessor. mala fidei 2. p. §. 10. n. 2. fine*. Ubi tamen nota, etsi necesse sit famam esse probatam, non tamen requiri, quod testes deponentes de fama, deponant ex dotatione, aut foundatione tibi competere; sufficit, si deponat Jus Patronatus tibi competere ex foundatione, vel dotatione, quia in dubio sic est praesumendum, ne Patronatus pereat & praesentationes irritae sint juxta Trid. auferent omnes Patronatus alia via acquisitos.

Deinde probatur titulus Patronatus 3334 probata praescriptione quadragenaria cum titulo colorato, hoc est, qui justam praescriptionis causam concedere possit; ratio est; quia haec probatio aequivaleret immemoriali, ut probat textus in c. 1. junct. Gloss. V. *legitime*: de praescript. in 6. & c. *cum persona*. §. *quod si tales*. de privileg. lib. 6. Tertio probatur inscriptione lapidi publice posito, continente assertionem Juris Patronatus tali competentis; non enim id permetterent Ministri Ecclesiae, si veritate inscriptio destitueretur; sic Aloysius Riccius in praxi fori Eccles. resol. 175. n. 3. *fine*. Mascardus, de probat. concl. 105. n. 10. Sic etiam arma, & insignia alicujus familiae in aliqua capella, ab antiquo tempore posita, sufficienter denotant, eam non esse liberam, sed juri Patronatus subjectam; sic Castropal. tom. 2. ff. 13. D. 2. p. 3. n. 6.

Dubi-

3334 Dubitari posset an privatus sufficienter probaret jus patronatus sibi competere si ad hoc produceret literas Episcopi, quibus iste testaretur, institutionem Clerici in tali beneficio à se factam esse ad illius presentationem? Ratio dubitandi est, quod Concilium exigat *multiplicatas presentationes*; ergo non videtur sufficere attestatio *de una tantum*; e contra, si Ordinarius testetur beneficium jure patronatus alicui competere, tacite innuit titulum habere; quia non est credendum Ordinarium sic beneficium concessurum, nisi sibi de titulo, & jure probato constaret, cum talis provisio sibi, & successoribus damnosa sit; sic Flamin. *de resignat. l. 8. q. 11. n. 38.* & *Barbos. de offic. & potest. Episcopi q. 3. alleg. 72. a num. 47.* in hoc dicendum, si litera testarentur sic esse factum quadragenario tempore, sufficienter probatum fore jus patronatus ex prescriptione completa, pro qua sufficit titulus etiam coloratus, modo intra id tempus effectum habuerint presentationes, si plures factae sint; aut praesentatus per 40. annos beneficium administraverit ad unam tantum presentationem à Patrono factam super hoc nunquam inquietato.

Et quoniam non est credendum, sine sufficienti fundamento, Visitatores declaratos fore in favorem patronatus, (cum in hoc agatur de gravi praesudicio Ordinariorum) quod supra dictum est de institutione; valde rationabiliter etiam dicitur, si privatus (cui onus probandi titulum patronatus incumbit) produceret libros multiplicatae visitationis, ubi semper habitum est tale beneficium illius patronatus subjectum, aut mota illi lite supra Patronatu coram Ordinario, is in ipsius favorem sententiam tulit, procedentem ex testium depositione, saltem in casu sententiae ante annos 40. latae, nec inquietatae.

S. 3.

De probatione Patronatus ex Usurpatione.

3335 **V**T in ordine ad Patronatum obtentum recte probetur verus titulus (nimirum non directe probando titulum fundationis, constructionis, vel donationis, sed solum ex immemoriali tempore) juxta Tridentinum relatum *num. 3325.* requiritur

Tom. III.

plenior, & exactior probatio; unde non sufficit sola probatio temporis immemorialis, sed praeter alia, ad eam requisita authentica scripturis probanda etiam sunt presentationes etiam continuatae, non minori, quam quinquaginta annorum spatium, & quidem omnes effectum fortitae, ita Concilium relatum n. id cit. quibus positus:

Not. 1. hunc modum, ex immemoriali 3336 tempore probandi verum titulum patronatus, in isto casu à Concilio statui, tanquam formam sic, ut ea non plene, & exacte servata, probatio nulla sit. Not. 2. hanc probationem non exigi nisi in iis personis, in quibus jus Patronatus ex usurpatione plerumque praesumitur; ista autem personae (prout censuit sacra Concilii Congregatio) sunt Duces, Marchiones, Comites, aliique Domini Civitatum, locorum, Castrorum, perpetuam jurisdictionem in vassallos habentes, ubi beneficium fundatum est, tametsi ipsi superiorem recognoscant; sic Aloysius Riecius in praxi, *resol. 132. n. 1. Barbos. p. 2. alleg. 72. num. 65.* quibus etiam accedunt omnes, quot quot veniunt nomine Magnatum; item Communitates, vel Universitates; cum in decreto Tridentini, & haec expressae sint, non tamen Capitulum Ecclesiae Cathedralis, ut testatur, decisum à Rota, Gonzalez *ad regul. Mensium. gloss. 18. n. 55.*

Circa istum probandi modum dubitatur 3337 1. an ad probandam *usurpationem immemorialem*, vel per tempus praescriptum continuatas presentationes semper cum effectu secuto, sint idonei testes subditum Magnatum, vel Communitatum? Negativam sequitur Gonzalez cit. & Garcia *p. 5. de benefic. c. 9. num. 102.* & alii; rationem dant, quia praesumuntur corrumperendi propter eorum potentiam. Haec tamen praesumptio videtur recte elidi ex praesumptione, quod si beneficiorum collator esset aequalis, vel majoris potentiae, quam sint illae personae, in quibus praesumitur usurpatione, non admisset in suum praesudicium eorum presentationes, si in eis non agnovisset verum titulum; & ideo Rota apud Farinac. *tom. 2. decis. 578.* istam praesumptionem secuta, ab usurpatione excusavit Duces de Bejar, volens, cum dicitur de istis magnatibus, praesumi jura Ecclesiae usurpata, procedere, ubi non datur

Ecc ee

con-